

สถานภาพงานวิจัยด้านสุภาษิตไทยในสาธารณรัฐประชาชนจีน¹

Wei Na ^{2*}

นิสิตดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย
คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร
naw65@nu.ac.th

ณรงค์กร รอดทรัพย์ ³

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., อาจารย์
ภาควิชาภาษาไทย
คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร
narongkanr@nu.ac.th

ธนพล เอกพจน์ ⁴

ดร., อาจารย์
ภาควิชาภาษาไทย
คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร
thanapone@nu.ac.th

รับบทความ: 25 มีนาคม 2568

แก้ไขบทความ: 5 พฤษภาคม 2568

ตอบรับบทความ: 4 มิถุนายน 2568

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อมูลเบื้องต้นและวิเคราะห์ประเด็นการศึกษาของงานวิจัยเกี่ยวกับสุภาษิตไทยที่เผยแพร่ในสาธารณรัฐประชาชนจีน พบว่า ตั้งแต่ พ.ศ. 2545 ถึง พ.ศ. 2567 มีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสุภาษิตไทยจำนวนทั้งสิ้น 55 เรื่อง โดยปีที่มีการตีพิมพ์มากที่สุดคือ พ.ศ. 2559 งานวิจัยดังกล่าวมาจากสถาบันการศึกษา 24 แห่ง ซึ่งมหาวิทยาลัยไปเชื่อเป็นสถาบันที่มีผลงานวิจัยด้านนี้มากที่สุด แนวทางการศึกษาสามารถจำแนกออกเป็น 2 ประเภทหลัก ได้แก่ 1) งานวิจัยเชิงเปรียบเทียบ 2) งานวิจัยที่มุ่งเน้นการศึกษาสุภาษิตไทยโดยเฉพาะ จากการวิเคราะห์เนื้อหาของงานวิจัย พบว่า ประเด็นหลักในการศึกษา ได้แก่ 1) การเปรียบเทียบลักษณะทางภาษา 2) การศึกษาความหมายแฝง

¹ บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของปริญญาดุษฎีบัณฑิตสาขาวิชาภาษาไทย เรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบสุภาษิตไทย-จีน ที่เกี่ยวกับ อวัยวะร่างกาย

² ผู้แต่งหลัก (First Author)

^{3 4} ผู้แต่งร่วม (Co-first Author)

* ผู้ประพันธ์บรรณกิจ (Corresponding Author)

ทางวัฒนธรรมและสัญลักษณ์ 3) การวิเคราะห์ภาพพจน์ในสุภาชิตไทย 4) การศึกษาวิธีการเรียนการสอนและการแปลสุภาชิตไทย

คำสำคัญ: สถานภาพงานวิจัย สุภาชิตไทย สาธารณรัฐประชาชนจีน

The research status of Thai proverbs in China

Wei Na

Doctoral's students Thai Language
Faculty of Humanities, Naresuan University
Naw65@nu.ac.th

Narongkan Rodsap

Assistant Professor, Ph.D., Lecturer
Thai Language Department
Faculty of Humanities, Naresuan University
narongkanr@nu.ac.th

Thanapone Eakapont

Ph.D., Lecture
Thai Language Department
Faculty of Humanities, Naresuan University
thanapone@nu.ac.th

Received: March 25, 2025

Revised: May 5, 2025

Accepted: June 4, 2025

Abstract

This article aims to study the basic information of research on Thai proverbs published in China and synthesize the research approaches. The findings show that from 2002 to 2024, a total of 55 studies related to Thai proverbs were published, with the highest number of publications in 2016. These studies came from 24 academic institutions, with Baise University being the institution with the most research in this area. The research approaches can be divided into two main types: 1) Comparative research 2) Research focusing specifically on Thai proverbs. The synthesis of the research content reveals the main areas of study as follows: 1) Comparison of linguistic characteristics 2) Study of cultural meanings and symbols 3) Analysis of imagery in Thai proverbs 4) Study of teaching methods and translation of Thai proverbs.

Keywords: Research Status, Thai Proverbs, China

บทนำ

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2554: 1206) ได้อธิบายว่า “สุภาชิต” เป็นถ้อยคำหรือข้อความที่กล่าวสืบทอดกันมาช้านานแล้ว มีความหมายเป็นคติสอนใจ เช่น “รักยาวให้บัน รักสั้นให้ต่อ” หรือ “น้ำเชี่ยวอย่าขวางเรือ” สุภาชิตจึงถือเป็นภูมิปัญญาทางภาษา ที่สะท้อนประสบการณ์ ความคิด คติแบบแผนการดำเนินชีวิต และวัฒนธรรมของมนุษย์จากอดีตสู่ปัจจุบัน การศึกษาสุภาชิตของกลุ่มชนหนึ่งจึงไม่เพียงแต่เป็นการสำรวจภาษาของกลุ่มชนนั้น หากยังเป็นการทำความเข้าใจมุมมอง ความเชื่อ และวิถีคิดของมนุษย์ในบริบทของสังคมและวัฒนธรรมนั้น ๆ ด้วย

ในบริบทของโลกาภิวัตน์ การแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมระหว่างประเทศมีความสำคัญเพิ่มมากขึ้น ภาษาไทยในฐานะภาษาราชการของประเทศไทยจึงมีบทบาทสำคัญในการสื่อสารระหว่างประเทศ โดยเฉพาะในสาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งความร่วมมือระหว่างประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาชนจีนในด้านการเมือง เศรษฐกิจ และวัฒนธรรมได้พัฒนาไปอย่างต่อเนื่อง นำไปสู่การขยายตัวของ การเรียนการสอนภาษาไทยในสาธารณรัฐประชาชนจีนอย่างกว้างขวาง การศึกษาภาษาไทยในสาธารณรัฐประชาชนจีนสมัยใหม่เริ่มต้นด้วยการก่อตั้งวิทยาลัยภาษาตะวันออกหนานจิง หลังจากนั้นไม่นานก็ถูกรวมเข้ากับภาควิชาภาษาตะวันออกของมหาวิทยาลัยปักกิ่ง (段立生, 2558) ต่อมา ในวันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2518 ความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างสาธารณรัฐประชาชนจีนและประเทศไทยได้สถาปนาอย่างเป็นทางการ ความร่วมมือด้านภาษาและวัฒนธรรมระหว่างรัฐบาลทั้งสองประเทศได้รับการส่งเสริมอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้มหาวิทยาลัยในสาธารณรัฐประชาชนจีนหลายแห่งเริ่มเปิดหลักสูตรภาษาไทย เช่น มหาวิทยาลัยภาษาและการค้าต่างประเทศกวางตุ้ง มหาวิทยาลัยชนชาติยูนนาน เป็นต้น นับตั้งแต่ต้นศตวรรษที่ 21 ความร่วมมือระหว่างสาธารณรัฐประชาชนจีนและประเทศไทยได้เข้าสู่ระดับที่ลึกซึ้งมากขึ้น ในด้านเศรษฐกิจ วัฒนธรรม การท่องเที่ยว และสาขาอื่น ๆ ส่งผลให้ตลาดแรงงานต้องการบุคลากรที่มีทักษะด้านภาษาไทยมากขึ้น สอดคล้องกับจำนวนมหาวิทยาลัยที่เปิดสอนภาษาไทยในสาธารณรัฐประชาชนจีน พ.ศ. 2556 มีมหาวิทยาลัยที่เปิดสอนภาษาไทยมากถึง 43 แห่ง (Gaokao.cn, 2556) เพื่อตรวจสอบและประเมินผลการเรียนรู้ทางภาษาไทย ศูนย์วิเคราะห์ประเทศไทย มหาวิทยาลัยยูนนาน ร่วมมือกับจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้จัดสอบวัดระดับความสามารถทางภาษาไทย (CUT-FL) ครั้งที่ 1 ในนครคุนหมิง เมื่อเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2555

ในขณะที่ระบบการเรียนการสอนภาษาไทยในสาธารณรัฐประชาชนจีนมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง งานวิจัยเกี่ยวกับสุภาชิตไทยเริ่มได้รับความสนใจจากแวดวงวิชาการมากขึ้น ดังนั้น การศึกษาและทำความเข้าใจสถานภาพของงานวิจัยเกี่ยวกับสุภาชิตไทยในสาธารณรัฐประชาชนจีน ไม่เพียงแต่ช่วยให้สามารถวิเคราะห์พัฒนาการของงานวิจัยในสาขานี้ได้อย่างเป็นระบบ แต่ยังช่วยให้สามารถระบุประเด็นที่ได้รับความสนใจและประเด็นที่ยังขาดการศึกษา ซึ่งจะเป็นแนวทางที่ชัดเจนสำหรับการวิจัยในอนาคต นอกจากนี้ ผลการศึกษานี้จะก่อให้เกิดประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรมในการพัฒนากลยุทธ์การเรียนการสอนภาษาไทยในประเทศจีน โดยสามารถออกแบบเนื้อหาที่สอดคล้องกับมิติทางวัฒนธรรมและความคิดของผู้เรียนผ่านสุภาชิตไทย ซึ่งเป็นเครื่องมือทางภาษาที่สะท้อนค่านิยมของสังคมไทยได้อย่างลึกซึ้ง อีกทั้งยังช่วยส่งเสริมการเรียนรู้แบบองค์รวมที่เชื่อมโยงระหว่างภาษาและวัฒนธรรม ทำให้ผู้เรียนมีทักษะการสื่อสารที่เหมาะสมในบริบทข้ามวัฒนธรรม และสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ด้านภาษาไทยได้จริงในชีวิตประจำวัน และข้อมูลจากงานวิจัยนี้ยังสามารถใช้เป็นพื้นฐานในการจัดกิจกรรมหรือหลักสูตร

แลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมระหว่างไทยและจีนที่ตรงกับความสนใจของผู้เรียน นำไปสู่การสร้างความร่วมมือทางวิชาการที่ลึกซึ้งและยั่งยืนระหว่างสถาบันการศึกษาในทั้งสองประเทศ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาข้อมูลเบื้องต้นของงานวิจัยด้านสุภาษิตไทยที่เผยแพร่ในสาธารณรัฐประชาชนจีน
2. เพื่อวิเคราะห์ประเด็นการศึกษาในงานวิจัยด้านสุภาษิตไทยที่เผยแพร่ในสาธารณรัฐประชาชนจีน

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาด้านภาษางานวิจัยด้านสุภาษิตไทยในสาธารณรัฐประชาชนจีนครั้งนี้ใช้วิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง

ในขั้นตอนแรกของการวิจัยนี้ ได้มีการรวบรวมและศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องอย่างครอบคลุมเพื่อการวิจัยในขั้นตอนต่อไป ขั้นตอนนี้จะอธิบายสุภาษิตไทยในแง่ของนิยาม การจัดประเภท รวมถึงการศึกษาความเป็นมาในด้านภาษาศาสตร์และวัฒนธรรม

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยนี้ได้ค้นหางานวิจัยทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับสุภาษิตของไทยผ่าน China National Knowledge Infrastructure (CNKI)

2.1 China National Knowledge Infrastructure (CNKI) เป็นโครงการโครงสร้างพื้นฐานความรู้แห่งชาติจีน ซึ่งจัดทำโดยมหาวิทยาลัยชิงหัวและ Tongfang Knowledge Network Technology (Beijing) Co., Ltd. โดย CNKI ได้รวบรวมทรัพยากรด้านวิชาการ การศึกษา การพิมพ์ และด้านอื่น ๆ ของจีน ฐานข้อมูล CNKI มีเอกสารมากกว่า 300 ล้านฉบับและอัปเดตประมาณ 10,000 รายการต่อวัน ทำให้เป็นฐานข้อมูลภาษาจีนที่ใหญ่ที่สุดในโลก สามารถสะท้อนความเคลื่อนไหวและผลการวิจัยในด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี เศรษฐกิจ การเมือง และสังคมได้อย่างแม่นยำ (Lib.hzu.edu.cn, 2562)

2.2 วิธีการค้นหางานวิจัย

ในการวิจัยนี้มีการใช้คำสำคัญที่แตกต่างกันในการค้นหางานวิจัยที่เกี่ยวข้องจะฐานข้อมูล CNKI วิธีการค้นหาเฉพาะดังนี้

คำสำคัญ “泰 谚语 (ไทย สุภาษิต)” พบ 33 เรื่อง

คำสำคัญ “泰 熟语 (ไทย สำนวน)” พบ 51 เรื่อง

คำสำคัญ “泰 俗语 (ไทย คำพังเพย)” พบ 3 เรื่อง

รวมเป็น 84 เรื่อง หลังจากการคัดเลือก มีงานวิจัย 55 เรื่องที่เกี่ยวข้องกับสุภาษิตไทย และถูกเลือกเป็นประชากรในการวิจัย (วันที่ค้นหาสิ้นสุดที่ 10 ตุลาคม พ.ศ. 2567)

3. สร้างเครื่องมือการวิจัย

การวิจัยนี้ได้สร้างตาราง Excel เพื่อบันทึกข้อมูลที่สำคัญของแต่ละงานวิจัย ข้อมูลที่บันทึกได้แก่ ชื่อบทความ ผู้เขียน ปีที่ตีพิมพ์ หน่วยงานที่ตีพิมพ์ ประเภทของบทความ และเนื้อหาหลักของการวิจัย

4. ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย และปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ

5. วิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลการวิจัย

ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ได้มีการจัดหมวดหมู่ สรุป และวิเคราะห์งานวิจัยที่รวบรวมโดยการวิจัยนี้ได้ศึกษาและวิเคราะห์อย่างละเอียดของงานวิจัย 55 เรื่องที่เกี่ยวข้องกับสุภาชิตไทย เพื่อตรวจสอบสถานะการวิจัยในด้านภาษาและวัฒนธรรม

6. อภิปรายผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลเบื้องต้นของงานวิจัยด้านสุภาชิตไทยที่เผยแพร่ในสาธารณรัฐประชาชนจีน

สำรวจข้อมูลเบื้องต้นของงานวิจัยด้านสุภาชิตไทยที่เผยแพร่ในสาธารณรัฐประชาชนจีน 3 ประเด็น ได้แก่ ปีที่เผยแพร่และจำนวนงานวิจัยที่ตีพิมพ์ รูปแบบงานวิจัยและสถาบันผลิตงานวิจัย และวิธีการศึกษา

1.1 ปีที่เผยแพร่และจำนวนงานวิจัยที่ตีพิมพ์

ผู้วิจัยสำรวจและรวบรวมงานวิจัยที่ศึกษาสุภาชิตไทยในสาธารณรัฐประชาชนจีน พบว่าเริ่มมีการศึกษาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545 จนถึงปี พ.ศ. 2567 จำนวน 55 เรื่อง โดยในแต่ละปีมีจำนวนการตีพิมพ์ที่แตกต่างกัน สะท้อนให้เห็นแนวโน้มการศึกษาสุภาชิตไทยที่มีการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ดังภาพ

ภาพที่ 1 แสดงปีที่เผยแพร่และจำนวนงานวิจัยเกี่ยวกับสุภาชิตไทยที่ตีพิมพ์ในสาธารณรัฐประชาชนจีน

จากภาพข้างต้น แสดงข้อมูลงานวิจัยที่ศึกษาสุภาชิตไทยที่เผยแพร่ในสาธารณรัฐประชาชนจีน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545 ถึง พ.ศ. 2567 ได้อย่างชัดเจน โดยในระหว่างปี พ.ศ. 2545 ถึง พ.ศ. 2549 พบการตีพิมพ์งานวิจัยเพียง 1 เรื่อง ในปี พ.ศ. 2550 พบว่ามีการศึกษาสุภาชิตเพิ่มขึ้น พบจำนวน 2 เรื่อง ผู้วิจัยพบว่า ในช่วงปี พ.ศ. 2554 ถึง พ.ศ. 2559 พบงานวิจัยที่ศึกษาสุภาชิตไทยเพิ่มจำนวนสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องเป็นลำดับ โดยเฉพาะในปี พ.ศ. 2559 พบจำนวน 13 เรื่อง อย่างไรก็ตาม จากการสำรวจพบว่า ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2560 เป็นต้นมา การศึกษาสุภาชิตไทยมีจำนวนลดลง โดยในปี พ.ศ. 2560 พบจำนวน 6 เรื่อง ปี พ.ศ. 2561 พบจำนวน 2 เรื่อง และจนถึงปี พ.ศ. 2567 พบเพียง 2 เรื่อง แม้ว่าการศึกษเกี่ยวกับสุภาชิตไทยจะมีแนวโน้มลดลง แต่จากการสำรวจสะท้อนให้เห็นว่าในช่วง 22 ปีที่ผ่านมาพบว่า บางปีปรากฏจำนวนการตีพิมพ์เผยแพร่งานวิจัยมาน้อยแตกต่างกัน แต่จากการวิจัยสะท้อนให้เห็นความนิยมและแนวโน้มการศึกษาสุภาชิตไทยในสาธารณรัฐประชาชนจีนที่มีการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

1.2 รูปแบบงานวิจัยและสถาบันผลิตงานวิจัย

จากการสำรวจงานวิจัยที่ศึกษาสุภาษิตไทยที่เผยแพร่ในสาธารณรัฐประชาชนจีนจำนวน 55 เรื่อง พบว่างานวิจัยอยู่ในรูปแบบบทความที่ตีพิมพ์ในวารสารวิชาการและวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท และปริญญาเอกจากสถาบันอุดมศึกษา 24 แห่ง รายละเอียด ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 จำนวนรูปแบบงานวิจัยและสถาบันผลิตงานวิจัยที่ตีพิมพ์ในสาธารณรัฐประชาชนจีน

ลำดับ ที่	สถาบันผลิตงานวิจัย	วิทยานิพนธ์ ปริญญาเอก	วิทยานิพนธ์ ปริญญาโท	บทความ	รวม
1	มหาวิทยาลัยไป๋เซ่อ	0	0	18	18
2	มหาวิทยาลัยชนชาติกว่างซี	0	5	5	10
3	มหาวิทยาลัยฉินโจว	0	0	2	2
4	มหาวิทยาลัยชนชาติยูนนาน	0	1	1	2
5	มหาวิทยาลัยฝูเออร์	0	0	2	2
6	มหาวิทยาลัยเฉิงตู	0	0	2	2
7	มหาวิทยาลัยภาษาต่างประเทศกว่างสี	0	0	2	2
8	มหาวิทยาลัยครุกว่างสี	1	0	0	1
9	มหาวิทยาลัยฉงชิ่ง	0	0	1	1
10	มหาวิทยาลัยครุหู่หลิน	0	0	1	1
11	มหาวิทยาลัยครุหู่หนาน	0	1	0	1
12	มหาวิทยาลัยจีหนาน	0	1	0	1
13	สถาบันภาษาซีลาตินอเมริกา	0	0	1	1
14	มหาวิทยาลัยเซี่ยงไฮ้เจียวทง	0	0	1	1
15	มหาวิทยาลัยภาษาต่างประเทศเซี่ยงไฮ้	1	0	0	1
16	มหาวิทยาลัยภาษาและการค้าต่างประเทศ	0	0	1	1
17	มหาวิทยาลัยซานซี	0	1	0	1
18	มหาวิทยาลัยครุเทียนจิน	0	1	0	1
19	มหาวิทยาลัยเทียนจิน	0	1	0	1
20	มหาวิทยาลัยครุนานจิง	0	1	0	1
21	มหาวิทยาลัยครุหัวตง	0	1	0	1
22	มหาวิทยาลัยภาษาและวัฒนธรรมปักกิ่ง	0	1	0	1
23	มหาวิทยาลัยครุยูนนาน	0	1	0	1
24	มหาวิทยาลัยกว่างสี	0	1	0	1
	รวม	2	16	37	55

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นงานวิจัยทั้ง 55 เรื่อง เผยแพร่ในรูปแบบบทความที่ตีพิมพ์ในวารสารวิชาการมากที่สุดเป็นจำนวน 37 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 67.27 รองลงมาคือ วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโทจำนวน 16 เรื่องคิดเป็นร้อยละ 29.09 และวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอกพบจำนวนน้อยที่สุดมีเพียง 2 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 3.64 นอกจากนี้ ผู้วิจัยพบงานวิจัยด้านสุภาษิตไทยประเภทบทความจากมหาวิทยาลัยไป๋เซ่อมากที่สุดเป็นจำนวน 18 เรื่อง รองลงมาคือ มหาวิทยาลัยชนชาติกว่างสี ซึ่งพบผลงานวิจัย 10 เรื่อง แบ่งเป็นบทความจำนวน 5 เรื่อง และวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท 5 เรื่อง

ในขณะที่ มหาวิทยาลัยฉินโจว มหาวิทยาลัยชนชาติยูนนาน มหาวิทยาลัยผู่เออร์ มหาวิทยาลัยเฉิงตู และมหาวิทยาลัยภาษาต่างประเทศ กวางสี พบงานวิจัยเพียง 2 เรื่อง และพบงานวิจัยที่ศึกษาสุภาษิตไทย น้อยที่สุดเพียง 1 เรื่อง จากมหาวิทยาลัยฉงชิ่ง มหาวิทยาลัยครุฑุหลิน มหาวิทยาลัยครุฑุหนาน มหาวิทยาลัยจี้หนาน สถาบันภาษาซีลาตินอเมริกา มหาวิทยาลัยเซี่ยงไฮ้เจียวทง มหาวิทยาลัยภาษาต่างประเทศเซี่ยงไฮ้ มหาวิทยาลัยภาษาและการค้าต่างประเทศกวางตุ้ง มหาวิทยาลัยซานซี มหาวิทยาลัยครุเทียนจิน มหาวิทยาลัยเทียนจิน มหาวิทยาลัยครุนานจิง มหาวิทยาลัยครุหัวตง มหาวิทยาลัยภาษาและวัฒนธรรมปักกิ่ง มหาวิทยาลัยครุยูนนาน และมหาวิทยาลัยกวางสี

1.3 แนวทางการศึกษา

จากการศึกษางานวิจัยที่ศึกษาสุภาษิตไทยที่เผยแพร่ในสาธารณรัฐประชาชนจีน จำนวน 55 เรื่อง ตามแนวทางการศึกษาพบ 2 ประเภท ได้แก่ งานวิจัยเชิงเปรียบเทียบ และงานวิจัยศึกษาเฉพาะสุภาษิตไทย ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2 จำนวนงานวิจัยเกี่ยวกับสุภาษิตไทยที่ตีพิมพ์ในสาธารณรัฐประชาชนจีนตามวิธีการศึกษา

แนวทางการศึกษา	แนวทางการศึกษาในงานวิจัย	จำนวน	ร้อยละ
งานวิจัยเชิงเปรียบเทียบ	การเปรียบเทียบระหว่างสุภาษิตไทยกับสุภาษิตจีน	25	45.45
	การเปรียบเทียบระหว่างสุภาษิตไทยกับสุภาษิตจ้วง	20	36.36
	การเปรียบเทียบระหว่างสุภาษิตไทยกับสุภาษิตไต	2	3.64
งานวิจัยศึกษาเฉพาะสุภาษิตไทย	การศึกษาวิธีการแปลสุภาษิตไทย	3	5.45
	การศึกษาสุภาษิตประเภทเดียวหรือสุภาษิตที่กำหนดคำเฉพาะ	5	9.09
รวม		55	100

ตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่า งานวิจัยสุภาษิตไทยที่ตีพิมพ์ในสาธารณรัฐประชาชนจีนส่วนใหญ่ เน้นการวิจัยเชิงเปรียบเทียบ พบจำนวน 47 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 85.45 ของงานวิจัยทั้งหมด โดยการเปรียบเทียบระหว่างสุภาษิตไทยกับสุภาษิตจีนพบจำนวน 25 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 45.45 รองลงมา คือ การเปรียบเทียบระหว่างสุภาษิตไทยกับสุภาษิตจ้วง พบจำนวน 20 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 36.36 ส่วนการเปรียบเทียบระหว่างสุภาษิตไทยกับสุภาษิตไต พบงานวิจัยน้อยที่สุด เพียง 2 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 3.64 ในขณะที่ งานวิจัยที่ศึกษาเฉพาะสุภาษิตไทยพบจำนวน 8 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 14.54 ของงานวิจัยทั้งหมด พบการศึกษาวิธีการแปลสุภาษิตไทย จำนวน 3 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 5.45 และ การศึกษาสุภาษิตประเภทเดียวหรือสุภาษิตที่กำหนดคำเฉพาะจำนวน 5 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 9.09

2. ประเด็นการศึกษาในงานวิจัยด้านสุภาษิตไทยที่เผยแพร่ในสาธารณรัฐประชาชนจีน

จากการวิเคราะห์ประเด็นการศึกษาของงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสุภาษิตไทยซึ่งเผยแพร่ในสาธารณรัฐประชาชนจีน พบว่า มีประเด็นการวิจัยที่สำคัญ ดังต่อไปนี้

2.1 ประเด็นงานวิจัยเชิงเปรียบเทียบ

2.1.1 ประเด็นงานวิจัยเชิงเปรียบเทียบระหว่างสุภาษิตไทยกับสุภาษิตจีน

งานวิจัยศึกษาสุภาษิตเชิงเปรียบเทียบระหว่างสุภาษิตไทยกับสุภาษิตจีนมีทั้งหมด 25 เรื่อง โดยมีประเด็นที่สำคัญดังนี้

1) ประเด็นที่ 1 เปรียบเทียบลักษณะทางภาษา พบจำนวน 5 เรื่อง มุ่งศึกษาความเหมือนและแตกต่างกันในด้านลักษณะทางภาษา เช่น เสียง คำศัพท์ ไวยากรณ์ และการใช้โวหาร พบว่าสุภาษิตจีนเน้นการใช้คำคล้องจองและจังหวะ มีรูปแบบประโยคสั้นและความหมายกระชับที่แฝงด้วยปรัชญา ขณะที่สุภาษิตไทยมีรูปแบบประโยคที่ยืดหยุ่นกว่าและมุ่งเน้นการถ่ายทอดประสบการณ์ในชีวิตประจำวัน เช่น การเปรียบเทียบลักษณะคำศัพท์ของสุภาษิตไทยและจีน (高鲜菊, 2553) การเปรียบเทียบโครงสร้างประโยคและประเภทความหมายของสุภาษิตไทยและจีน (何雁敏, 2558) และการเปรียบเทียบสุภาษิตไทยและจีน" (高鲜菊, 2553) ความแตกต่างเหล่านี้สะท้อนถึงรูปแบบการแสดงออกและภูมิหลังทางวัฒนธรรมของทั้งสองภาษา พร้อมทั้งช่วยเสริมข้อมูลสำหรับการเปรียบเทียบข้ามภาษาในเชิงลึก

2) ประเด็นที่ 2 ศึกษาความหมายแฝงทางวัฒนธรรมและสัญลักษณ์ พบจำนวน 9 เรื่อง สุภาษิตไทยและจีนเป็นภาพสะท้อนของสองวัฒนธรรม โดยมีความหมายทางวัฒนธรรมที่สะท้อนถึงค่านิยมทางสังคม หลักจริยธรรม และความเชื่อทางศาสนาที่แตกต่างกัน เช่น การศึกษาความหมายและเนื้อหาทางวัฒนธรรมของสุภาษิตเกี่ยวกับสัตว์ในไทยและจีน (蔡淑妍, 2557) และการเปรียบเทียบความหมายทางวัฒนธรรมของสุภาษิตเกี่ยวกับพืชในไทยและจีน (李胜兰, 2556) การเปรียบเทียบในด้านนี้ไม่เพียงแต่เผยให้เห็นความเหมือนกันในเชิงวัฒนธรรม แต่ยังสะท้อนเอกลักษณ์ทางประวัติศาสตร์และภูมิหลังของแต่ละประเทศ

3) ประเด็นที่ 3 ศึกษาภาพพจน์เฉพาะ พบจำนวน 6 เรื่อง ภาพพจน์เฉพาะ เช่น สัตว์ พืช และน้ำ เป็นสื่อทางวัฒนธรรมที่พบได้บ่อยในสุภาษิตไทยและจีน งานวิจัยเหล่านี้ชี้ให้เห็นว่าสุภาษิตจีนที่มีภาพพจน์เกี่ยวกับสัตว์และพืชมักสะท้อนหลักจริยธรรมและลำดับชั้นทางสังคม ในขณะที่สุภาษิตไทยเน้นสัญลักษณ์ทางศาสนาและประสบการณ์การใช้งาน ตัวอย่างเช่น "น้ำ" ในสุภาษิตจีนสื่อถึงปรัชญาและอำนาจ ส่วนในสุภาษิตไทยสะท้อนถึงความเชื่อทางศาสนาและการใช้ชีวิต เช่น การเปรียบเทียบความหมายทางวัฒนธรรมของสุภาษิตเกี่ยวกับสัตว์ในไทยและจีน (马如丽, 2560) การเปรียบเทียบที่มาของสุภาษิตเกี่ยวกับพืชในไทยและจีน (李胜兰, 2556) และการเปรียบเทียบความหมายและเนื้อหาทางวัฒนธรรมของสุภาษิตที่เกี่ยวกับน้ำในไทยและจีน (李珮玲, 2545) ภาพพจน์ที่แตกต่างกันนี้สะท้อนให้เห็นถึงมุมมองต่อธรรมชาติและวัฒนธรรมทางสังคมที่แตกต่างกันของสองชนชาติ

4) ประเด็นที่ 4 การเรียนการสอนและการแปล พบจำนวน 5 เรื่อง มุ่งเน้นไปที่ข้อผิดพลาดของผู้เรียนภาษาไทยในประเทศจีนสำหรับการใช้สุภาษิต รวมถึงกลวิธีการแปลในเชิงวัฒนธรรม พบว่านักศึกษาจีนมักเข้าใจความหมายของสุภาษิตไทยผิดพลาด เนื่องจากกละเลยบริบททางวัฒนธรรม นอกจากนี้ การแปลคำที่มีภาพพจน์ในสุภาษิตยังเป็นความท้าทายสำคัญในด้านการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม เพื่อแก้ไขปัญหาเหล่านี้ งานวิจัยเสนอให้ใช้การสอนผ่านบริบทและการอธิบายอุปลักษณ์เชิงวัฒนธรรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้สุภาษิต พร้อมทั้งสร้างสมดุลระหว่างความซื่อสัตย์ต่อข้อความต้นฉบับและการรักษาความหมายเชิงวัฒนธรรมในการแปล เช่น การเปรียบเทียบสุภาษิตใกล้เคียงกันในภาษาไทยและจีน และการวิเคราะห์ข้อผิดพลาดของผู้เรียนภาษาจีนในประเทศไทย (徐新文, 2561) การแปลคำที่มีภาพพจน์ในสุภาษิตไทยและจีน (张倩霞, 2554) และการสำรวจระดับความเข้าใจของนักศึกษามหาวิทยาลัยต่อสุภาษิตในภาษาไทยและจีน: กรณีศึกษามหาวิทยาลัยในหนานหนิง" (罗珊珊 & 杨芳菲, 2560)

2.1.2 ประเด็นงานวิจัยเชิงเปรียบเทียบระหว่างสุภาษิตไทยกับสุภาษิตจ้วง

งานวิจัยศึกษาสุภาษิตเชิงเปรียบเทียบระหว่างสุภาษิตไทยกับสุภาษิตจ้วงพบจำนวน 20 เรื่อง สามารถแบ่งการศึกษาออกเป็น 4 ประเด็น ดังนี้

1) ประเด็นที่ 1 เปรียบเทียบลักษณะทางภาษา พบจำนวน 10 เรื่อง มุ่งศึกษาการใช้โวหาร เช่น อุปมา อุปไมย และรูปแบบทางภาษาของสุภาษิตไทยและจ้วง ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าสุภาษิตไทยและจ้วงมีลักษณะทางภาษาที่คล้ายคลึงกันหลายประการ แต่ก็มี ความแตกต่างกันเนื่องจากภูมิหลังทางวัฒนธรรม เช่น การศึกษาเปรียบเทียบลักษณะทางภาษาของสุภาษิตที่เกี่ยวกับการปลูกข้าวในวัฒนธรรมไทยและจ้วง (蓝长龙, 2557) การวิเคราะห์ลักษณะเชิงโวหารของสุภาษิตไทยและจ้วง (阳亚妮, 2559) และการศึกษาลักษณะทางความหมายของสุภาษิตในภาษาไทยและจ้วง (石岩, 2559)

2) ประเด็นที่ 2 วิเคราะห์วัฒนธรรม พบจำนวน 5 เรื่อง วิเคราะห์สุภาษิตไทยและจ้วงที่สะท้อนถึงวัฒนธรรมการปลูกข้าว วัฒนธรรมเกี่ยวกับสุรา และภาพลักษณ์ของจ้วง ผลการศึกษาพบว่าสุภาษิตทั้งสองภาษามีความคล้ายคลึงกันเนื่องจากวัฒนธรรมการปลูกข้าวคล้ายกัน แต่มีความแตกต่างกันในเรื่องภูมิศาสตร์และความเชื่อทางศาสนา เช่น การวิเคราะห์วัฒนธรรมข้าวในสุภาษิตของชาวไทยและจ้วง (周艳鲜, 2559) และวัฒนธรรมสุราในสุภาษิตไทยและจ้วง (何丽蓬, 2559)

3) ประเด็นที่ 3 ศึกษาภาพพจน์เฉพาะ พบจำนวน 3 เรื่อง วิเคราะห์ภาพพจน์เฉพาะ เช่น "ฝน" "สัตว์" และ "พืช" ในสุภาษิตไทยและจ้วง เผยให้เห็นการเคารพบูชาธรรมชาติและการพึ่งพาวัฒนธรรมการเกษตรร่วมกัน ขณะเดียวกันยังสะท้อนความหมายเชิงเปรียบเทียบและวัฒนธรรมที่แตกต่าง เช่น ภาพพจน์ของฝนในสุภาษิตภาษาไทยและจ้วง (周艳鲜, 2561) การเปรียบเทียบความหมายแฝงในสุภาษิตเกี่ยวกับพืชของไทยและจ้วง (覃丹, 2558) และการวิเคราะห์กลไกเชิงเปรียบเทียบของภาพพจน์สัตว์ในสุภาษิตไทยและจ้วง (石岩, 2558)

4) ประเด็นที่ 4 มุมมองทางเพศและสังคม พบงานวิจัยจำนวน 2 เรื่อง ซึ่งวิเคราะห์บทบาททางเพศและค่านิยมทางสังคมในสุภาษิตไทยและจ้วง ผลการศึกษาชี้ว่า สุภาษิตจ้วงสะท้อนการยอมรับวัฒนธรรมจีน ขณะที่สุภาษิตไทยเน้นภาพบทบาททางเพศในสังคม เช่น ภาพลักษณ์ของจีนในสุภาษิต (刘俊彤, 2558) และการตีความบทบาทเพศหญิงผ่านแนวคิดสตรีนิยม (覃丹, 2560) ทั้งนี้วัฒนธรรมจีนได้รับอิทธิพลจากขงจื๊อที่ยึดหลักปิตาธิปไตยอย่างเข้มงวด แนวคิดชายเป็นใหญ่แพร่สู่สังคมจ้วงซึ่งเดิมมีวัฒนธรรมปิตาธิปไตยไม่ชัดเจน ส่งผลให้เกิดการยึดถือการเคารพผู้ใหญ่แบบจีน ขณะที่ไทยและจ้วงมีความใกล้ชิดกันทางภาษาและวัฒนธรรมในตระกูลไท-กะได วัฒนธรรมชายเป็นใหญ่จึงไม่เข้มข้น วัฒนธรรมทั้งสองให้ความสำคัญกับบทบาทของผู้หญิง โดยเฉพาะบทบาทของความเป็นแม่ เช่น สำนวน “แม่ทูนหัว” “แม่บ้านแม่เรือน” และ “แม่แปรง” ที่สะท้อนสถานะของผู้หญิงในฐานะมารดา ภรรยา และผู้นำ ซึ่งมีความสำคัญและค่อนข้างเท่าเทียมกับผู้ชาย แตกต่างจากวัฒนธรรมจีนอย่างชัดเจน งานวิจัยเหล่านี้จึงสะท้อนทั้งลักษณะร่วมและความแตกต่างของสุภาษิตไทยและจ้วงในด้านภาษา วัฒนธรรม และบทบาททางสังคม

2.1.3 ประเด็นงานวิจัยเชิงเปรียบเทียบระหว่างสุภาษิตไทยกับสุภาษิตไต

งานวิจัยศึกษาเชิงเปรียบเทียบระหว่างสุภาษิตไทยกับสุภาษิตไตพบจำนวน 2 เรื่อง มีประเด็นการวิจัยดังนี้

1) การศึกษาเปรียบเทียบสุภาษิตภาษาไทยและสุภาษิตภาษาไตต่อหง (张安贵, 2564) งานวิจัยนี้ศึกษาเปรียบเทียบสุภาษิตไทยและต่อหงไตด้านโครงสร้างภาษา ลักษณะสัทศาสตร์

การเลือกคำศัพท์ เทคนิควาทศิลป์ และลักษณะความหมายของสุภาษิต พบว่าทั้งสองภาษามีความคล้ายคลึงกันด้านโครงสร้างประโยคและรูปแบบสัมผัส แต่แตกต่างกันด้านจำนวนพยางค์ ลีลา และการเลือกใช้คำ โดยสุภาษิตไทยเน้นศาสนาและจริยธรรม ส่วนสุภาษิตไต้หวันเน้นวิถีชีวิตจริง นอกจากนี้ยังพบว่าทั้งสองภาษานิยมใช้อุปมาอุปไมยจากธรรมชาติและสังคม สะท้อนแนวคิดและค่านิยมทางวัฒนธรรมของแต่ละกลุ่ม

2) แนวคิดทางจริยธรรมเชิงนิเวศวิทยาและคุณค่าของชาวไต (杨丽周, 2565) งานวิจัยนี้ศึกษาเกี่ยวกับแนวคิดทางจริยธรรมเชิงนิเวศวิทยาและคุณค่าของชาวไต พบว่าชาวไตให้ความสำคัญกับการเคารพธรรมชาติและชีวิต ซึ่งสะท้อนในวัฒนธรรมสุภาษิตของตน ระบบคุณค่าทางจริยธรรมของชาวไตเน้นความกลมกลืนระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ โดยมีหลักการพึ่งพาอาศัยกันและการดำรงชีวิตอย่างเรียบง่ายและมีจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อม

2.2 ประเด็นงานวิจัยศึกษาเฉพาะสุภาษิตไทย

2.2.1 ประเด็นงานวิจัยศึกษาวิธีการแปลสุภาษิตไทย

งานวิจัยศึกษาวิธีการแปลสุภาษิตไทยพบจำนวน 3 เรื่อง โดยมีประเด็นที่สำคัญดังนี้

1) การศึกษาวิธีการแปลสุภาษิตสัตว์ในภาษาไทย (阳亚妮, 2568) ได้วิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นเมื่อแปลสุภาษิตสัตว์จากภาษาไทยเป็นภาษาจีน พร้อมเสนอแนวทางแก้ไขที่เหมาะสม ซึ่งได้แก่ การแปลแบบตรง การแปลแบบอิสระ การอธิบายเพิ่มเติม และการแปลแบบตรงและแบบอิสระรวมกัน

2) การศึกษาวิธีการแปลสุภาษิตเกี่ยวกับอวัยวะในภาษาไทย (阳亚妮, 2569) ได้เน้นย้ำถึงสิ่งที่ควรให้ความสำคัญเมื่อแปลสุภาษิตที่เกี่ยวข้องกับอวัยวะของร่างกาย นอกจากนี้ ยังยกตัวอย่างเพื่ออธิบายถึงวิธีการแปลที่ใช้ในกระบวนการแปล

3) การศึกษาการแปลสุภาษิตไทยจากมูม guihua และ yihua (闵梅, 2562) งานนี้อิงจากวิธีการแปลแบบ guihua และ yihua เพื่อสำรวจวิธีการแปลสุภาษิตไทยอย่างเฉพาะเจาะจง โดยมุ่งหวังที่จะถ่ายทอดความหมายที่แฝงไว้ในสุภาษิตไทยอย่างถูกต้อง พร้อมกับนำเสนอเอกลักษณ์ของประเทศไทย นอกจากนี้ยังได้สรุปวิธีการแปลสุภาษิตไทยเป็นภาษาจีนสี่รูปแบบ ได้แก่ การแปลแบบตรง การแปลแบบตรงพร้อมการอธิบาย การแปลแบบอิสระ และการแปลแบบตรงผสมกับการแปลแบบอิสระ

2.2.2 ประเด็นงานวิจัยศึกษาสุภาษิตประเภทเดียว⁴ หรือสุภาษิตที่กำหนดคำเฉพาะ

งานวิจัยศึกษาสุภาษิตประเภทเดียวหรือสุภาษิตที่กำหนดคำเฉพาะพบจำนวน 5 เรื่อง โดยมีประเด็นที่สำคัญดังนี้

1) สุภาษิตเกี่ยวกับช้างและการบูชาผู้หญิงของชาวไทย: เริ่มต้นจากวัฒนธรรมการไถนาด้วยช้างทางตอนใต้ของจีน (吴圣杨, 2550) ได้วิเคราะห์การไถนาด้วยช้างและสุภาษิตเกี่ยวกับช้างเพื่อสำรวจปรากฏการณ์การบูชาผู้หญิงในวัฒนธรรมไทยและการเปลี่ยนแปลงทางประวัติศาสตร์ของปรากฏการณ์นี้ ประเด็นหลักของการวิจัย ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างช้างกับวิถีชีวิตของคนไทย

⁴ สุภาษิตประเภทเดียว หมายถึง สุภาษิตที่มีเนื้อหาหรือสาระเกี่ยวข้องกัน เช่น สุภาษิตที่เกี่ยวกับสภาพอากาศ เกี่ยวกับผู้หญิงปรากฏการณ์อุปมาอุปไมยในสุภาษิตไทยที่เกี่ยวกับการกิน เพื่อศึกษาภาพสะท้อนจากอุปมาอุปไมยในวัฒนธรรมการกินของไทย ประเด็นหลักของการวิจัย ได้แก่ จำแนกประเภทอุปมาอุปไมย อุปลักษณ์ และภาพสะท้อนโครงสร้างอาหาร การจัดวัตถุดิบ และเทคนิคการปรุงอาหารของวัฒนธรรมการกินของไทยจากสุภาษิต

การบูชาผู้หญิงของชาวไทย ภาพลักษณ์ของผู้หญิงในสุภาษิตที่เกี่ยวกับช้าง และการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมกับการเปลี่ยนแปลงสถานะของผู้หญิง

2) วัฒนธรรมในสุภาษิตไทยที่เกี่ยวกับคำว่า “กิน” (张倩霞, 2555) ได้วิเคราะห์สุภาษิตที่เกี่ยวกับ “กิน” ในภาษาไทย เพื่อสำรวจค่านิยมทางวัฒนธรรมของชาวไทย ประเด็นหลักของการวิจัย ได้แก่ ความหมายที่หลากหลายของคำว่า “กิน” ในภาษาไทย ความหมายแฝงทางวัฒนธรรมในสุภาษิต และบทบาทของสุภาษิตในการส่งเสริมความเข้าใจข้ามวัฒนธรรม

3) การวิเคราะห์สุภาษิตที่เกี่ยวกับสภาพอากาศในภาษาไทย (阳亚妮, 2559) ได้ศึกษาประเภทของสุภาษิตเกี่ยวกับสภาพอากาศในภาษาไทยและเนื้อหาทางวัฒนธรรมที่อยู่เบื้องหลัง โดยแบ่งสุภาษิตออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ สุภาษิตเกี่ยวกับสภาพอากาศ การผลิตทางการเกษตร และปรัชญาชีวิต ยังวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเกิดสุภาษิต เช่น สภาพภูมิประเทศ ประสบการณ์ชีวิต และวิถีการดำรงชีวิต สุภาษิตเกี่ยวกับสภาพอากาศสะท้อนถึงภูมิปัญญาในการดำรงชีวิตและการรับมือกับธรรมชาติ

4) การวิเคราะห์อุปมาอุปไมยในสุภาษิตไทยที่เกี่ยวกับการกิน (陈春梅, 2565) ได้วิเคราะห์

5) การวิเคราะห์สุภาษิตไทยที่ใช้คำว่า “น้ำ” จากมุมมองอุปลักษณ์เชิงมนทัศน์ (梅闵, 2567) ได้ประยุกต์ใช้ทฤษฎีอุปลักษณ์เชิงมนทัศน์ โดยวิเคราะห์รายละเอียดเกี่ยวกับสุภาษิตไทยที่ใช้ “น้ำ” เป็นต้นกำเนิดในด้านคำพูด อารมณ์ คุณค่า สถานการณ์ ซึ่งเป็นอุปลักษณ์ที่มีความโดดเด่น นอกจากนี้ บทความยังสำรวจบทบาทของคำว่า “น้ำ” ในการสะท้อนวัฒนธรรม ความคิด และค่านิยมของสังคมไทย

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาสถานภาพงานวิจัยด้านสุภาษิตไทยในสาธารณรัฐประชาชนจีน พบประเด็นเชิงอภิปรายดังนี้

1. ข้อมูลเบื้องต้นของงานวิจัยด้านสุภาษิตไทยที่เผยแพร่ในสาธารณรัฐประชาชนจีน

1.1 ปีที่เผยแพร่และจำนวนงานวิจัยที่ตีพิมพ์

จากผลการวิจัยสามารถสังเกตได้ว่าจำนวนงานวิจัยที่ตีพิมพ์ในช่วงปี พ.ศ. 2558–2560 มีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว เนื่องจากในช่วงเวลาดังกล่าวมีโครงการระดับชาติ โครงการกองทุนวิทยาศาสตร์สังคมแห่งชาติสำหรับภูมิภาคตะวันตก: การวิจัยเปรียบเทียบสำนวนสุภาษิตภาษาจ้วงและภาษาไทย และผลการวิจัยระยะกลางของศูนย์วิจัยเปรียบเทียบการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมจ้วง–ไทย ซึ่งเป็นแพลตฟอร์มความร่วมมือด้านนวัตกรรมทางวิทยาศาสตร์ระหว่างมหาวิทยาลัย หน่วยงานท้องถิ่น และภาคธุรกิจในพื้นที่ปกครองตนเองกว่างซี ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริมให้เกิดผลงานวิจัยในด้านนี้เพิ่มมากขึ้น

1.2 รูปแบบงานวิจัยและสถาบันผลิตงานวิจัย

งานวิจัยทั้ง 55 เรื่องที่รวบรวมมาแบ่งออกเป็นบทความวารสาร และวิทยานิพนธ์ (ระดับปริญญาเอกและปริญญาโท) โดยบทความวารสารมีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 67.27 ของงานวิจัยทั้งหมด ในขณะที่วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอกมีจำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นเพียงร้อยละ 3.64 เนื่องจากมหาวิทยาลัยในสาธารณรัฐประชาชนจีนที่เปิดสาขาภาษาไทยส่วนใหญ่จะมุ่งเน้นที่ระดับปริญญาตรี มีน้อยที่มีการศึกษาระดับปริญญาโท เช่น มหาวิทยาลัยภาษาและวัฒนธรรมปักกิ่ง มหาวิทยาลัยการค้าและภาษาต่างประเทศกว่างตุง มหาวิทยาลัยชนชาติกว่างซี และมหาวิทยาลัยชนชาติยูนนาน เป็นต้น

ดังนั้น จำนวนวิทยานิพนธ์จึงมีน้อย ในบรรดาสถาบัน 24 แห่งที่ผลิตงานวิจัย มี 10 แห่ง ตั้งอยู่ในมณฑลกว่างสีกับมณฑลยูนนาน เพราะว่าสถาบันการศึกษาที่เปิดหลักสูตรด้านภาษาไทยใน สาธารณรัฐประชาชนจีนส่วนมากตั้งอยู่ในมณฑลกว่างสีกับมณฑลยูนนาน มีจำนวน 57 แห่ง (จรัสศรี จิร ภาส, 2562: 101-106) สถาบันที่มีการผลิตงานวิจัยด้านสุภาษิตไทยมากที่สุด ได้แก่ มหาวิทยาลัยไป๋เซ่อ ที่ ได้ผลิตบทความวารสารจำนวน 18 เรื่อง ในนี้มี 14 เรื่องเป็นผลงานของโครงการกองทุนวิทยาศาสตร์สังคม แห่งชาติสำหรับภูมิภาคตะวันตก: การวิจัยเปรียบเทียบสำนวนสุภาษิตภาษาจ้วงและภาษาไทย จึงพูดได้ว่าการสนับสนุนจากรัฐบาลมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการพัฒนางานวิจัย

1.3 แนวทางการศึกษา

การวิจัยสุภาษิตไทยในสาธารณรัฐประชาชนจีนส่วนใหญ่เน้นการวิจัยเชิงเปรียบเทียบ โดยเฉพาะการเปรียบเทียบระหว่างสุภาษิตไทยสุภาษิตจีน นอกจากนี้ยังมีการเปรียบเทียบระหว่างสุภาษิต ไทยกับสุภาษิตจ้วงเป็นจำนวนมาก เนื่องจากภาษาไทยและภาษาจ้วงอยู่ในตระกูลภาษาขร้า-ไท ซึ่งมีความ คล้ายคลึงกันในการออกเสียง ไวยากรณ์ และคำศัพท์ การวิจัยเปรียบเทียบจึงช่วยให้นักวิชาการเข้าใจ แหล่งที่มาและการ พัฒนาของทั้งสองภาษาได้ดียิ่งขึ้น (李锦芳 & 苏联荣, 2560) และชาวจ้วงกับชาว ไทยมีการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมอย่างใกล้ชิดในประวัติศาสตร์ การศึกษาวิจัยเปรียบเทียบระหว่าง ภาษาไทยและภาษาจ้วงสามารถช่วยนักวิชาการสำรวจความเหมือนและความแตกต่างในด้านวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม และความเชื่อของทั้งสองกลุ่ม ซึ่งส่งเสริมความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมของภูมิภาค (黄惠芬, 2561) อีกด้านหนึ่ง นักวิชาการใช้การเปรียบเทียบเสียงและคำศัพท์ระหว่างภาษาไทยและ ภาษาจ้วงเพื่อค้นหาความแตกต่างและความคล้ายคลึงในการแสดงออก ซึ่งทำให้การวิจัยด้านภาษาศาสตร์ มีทฤษฎีที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น (李锦芳 & 苏联荣, 2560) ที่สำคัญที่สุดคือ การปกป้องและการสืบทอด ภาษา เนื่องจากภาษาจ้วงซึ่งเป็นภาษาชาติพันธุ์กำลังเผชิญกับความเสี่ยงที่จะสูญหาย การวิจัย เปรียบเทียบระหว่างภาษาไทยและภาษาจ้วงสามารถเพิ่มการตระหนักรู้เกี่ยวกับภาษาจ้วงและส่งเสริมการ ปกป้องและสืบทอดภาษา (陈文炳, 2563) อย่างไรก็ตาม งานวิจัยที่ศึกษาเฉพาะสุภาษิตไทยมีน้อย โดยมี เพียงร้อยละ 14.54 ของงานวิจัยทั้งหมด ซึ่งในกลุ่มนี้การศึกษาวិธีการแปลสุภาษิตไทยเพียงร้อยละ 5.45 เท่านั้น

2. ประเด็นการศึกษาในงานวิจัยด้านสุภาษิตไทยที่เผยแพร่ในสาธารณรัฐประชาชนจีน

2.1 ประเด็นงานวิจัยเชิงเปรียบเทียบ

2.1.1 ประเด็นงานวิจัยเชิงเปรียบเทียบระหว่างสุภาษิตไทยกับสุภาษิตจีน

งานวิจัยทั้ง 25 เรื่องศึกษาเกี่ยวกับการเปรียบเทียบสุภาษิตไทยและจีนสามารถอธิบายได้ว่า สุภาษิตไทยและจีนมีความเหมือนและแตกต่างกันเนื่องจากความแตกต่างในระบบภาษา ภูมิหลัง ทางวัฒนธรรม สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ และความต้องการด้านการศึกษา สุภาษิตจีนได้รับอิทธิพล จากปรัชญาขงจื้อ โดยเน้นการสอนศีลธรรมและการขบคิดเชิงปรัชญา ขณะที่สุภาษิตไทยได้รับอิทธิพลจาก วัฒนธรรมพุทธศาสนา พืช หรือสัตว์ มีคุณค่าต่อคนไทยแต่อดีต อาทิ ข้าว หรือควายอันช่วยเกษตรกรรม คือไถนา อันเชื่อมโยงเกี่ยวกับวัฒนธรรมข้าว จนไปปรากฏในสุภาษิตต่าง ๆ เมื่อมีพระพุทธรูปมา ภายหลังก็ประยุกต์ความเชื่อดั้งเดิมเรื่อง “รู้คุณข้าว” รู้คุณค่าของควาย จึงตกทอดเป็นความทรงจำใน สุภาษิต สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติยังส่งผลต่อการเลือกใช้ภาพพจน์ในสุภาษิต เช่น ในจีนใช้ “มังกร” หรือ “ไม้ไผ่” เพื่อสื่อถึงปรัชญาและพลังอำนาจ ส่วนในไทยใช้ “ข้าว” หรือ “น้ำ” เพื่อสะท้อนถึง วัฒนธรรมเกษตรกรรมและความเชื่อทางศาสนา ผู้เรียนภาษาไทยในประเทศจีนมักประสบปัญหา

การใช้สุภาษิตผิดเนื่องจากขาดความเข้าใจบริบททางวัฒนธรรม ดังนั้น การสอนที่อิงบริบทและการอธิบายอุปลักษณ์เชิงวัฒนธรรมจึงสามารถช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ได้ นอกจากนี้ ความท้าทายในการแปลสุภาษิตยังแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม การศึกษาสุภาษิตไทยและจีนไม่เพียงช่วยให้เข้าใจวัฒนธรรมได้ลึกซึ้งขึ้น แต่ยังเป็นแนวทางสำคัญสำหรับการศึกษาและเผยแพร่วัฒนธรรมอีกด้วย

2.1.2 ประเด็นงานวิจัยเชิงเปรียบเทียบระหว่างสุภาษิตไทยกับสุภาษิตจ้วง

งานวิจัยทั้ง 20 เรื่องศึกษาเกี่ยวกับการเปรียบเทียบสุภาษิตไทยและจ้วงสามารถอธิบายได้ว่าสุภาษิตทั้งสองภาษามีความคล้ายคลึงกันในหลายแง่มุมเนื่องจากมรดกทางวัฒนธรรมร่วมกัน เช่น การสะท้อนวิถีชีวิตแบบเกษตรกรรม การเคารพธรรมชาติ และการใช้โวหารที่เน้นความกระชับและมีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตาม ความแตกต่างเกิดจากปัจจัยทางภูมิหลังวัฒนธรรม เช่น ภูมิศาสตร์ ความเชื่อทางศาสนา และระบบสังคม สุภาษิตจ้วงมักแสดงถึงความเรียบง่ายและการยอมรับวัฒนธรรมจีน ขณะที่สุภาษิตไทยสะท้อนความประณีตทางภาษาและอิทธิพลของศาสนาพุทธในแง่ศีลธรรมและจิตวิญญาณ ภาพพจน์เฉพาะ เช่น “ฝน” “สัตว์” และ “พืช” สะท้อนถึงความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติในมิติที่คล้ายกัน แต่แฝงด้วยการตีความเชิงวัฒนธรรมที่แตกต่าง นอกจากนี้ สุภาษิตทั้งสองภาษายังสะท้อนบทบาททางเพศและค่านิยมทางสังคม โดยสุภาษิตจ้วงมักให้ความสำคัญกับระบบชายเป็นใหญ่ที่ได้รับอิทธิพลจากจีน ส่วนสุภาษิตไทยเน้นยกย่องบทบาทของเพศหญิงในเชิงศีลธรรมและความสมดุลในครอบครัว สรุปได้ว่าสุภาษิตไทยและจ้วงไม่เพียงแต่สะท้อนความคล้ายคลึงในเชิงวัฒนธรรม แต่ยังแสดงเอกลักษณ์เฉพาะตัวที่สะท้อนความแตกต่างในระบบความเชื่อและบริบททางสังคมอย่างชัดเจน

2.1.3 ประเด็นงานวิจัยเชิงเปรียบเทียบระหว่างสุภาษิตไทยกับสุภาษิตไต

งานวิจัยทั้ง 2 เรื่องเน้นความสำคัญของบริบททางวัฒนธรรมและคุณค่าที่สะท้อนผ่านสุภาษิตและวิถีชีวิต ในการศึกษาเปรียบเทียบสุภาษิตไทยและสุภาษิตไตเต๋อง (张安贵, 2564) พบว่าสุภาษิตทั้งสองภาษาแม้จะมีโครงสร้างและสัมผัสที่คล้ายคลึงกัน แต่มีความแตกต่างในลักษณะพยางค์และการเลือกใช้คำ โดยสุภาษิตไทยเน้นศาสนาและจริยธรรม ส่วนสุภาษิตไตเต๋องสะท้อนวิถีชีวิตและความเรียบง่ายในด้านเนื้อหาสุภาษิตไทยเน้นศาสนาและจริยธรรม (杨丽周, 2565) แสดงถึงระบบคุณค่าของชาวไทให้มีความสำคัญกับการเคารพธรรมชาติและการอยู่ร่วมกันอย่างกลมกลืนกับสิ่งแวดล้อม งานวิจัยทั้งสองช่วยเพิ่มพูนความเข้าใจในมิติภาษา วัฒนธรรม และจริยธรรม ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมการสอนภาษา การสื่อสารข้ามวัฒนธรรม และการพัฒนาที่ยั่งยืนในระดับสากล

2.2 ประเด็นงานวิจัยศึกษาเฉพาะสุภาษิตไทย

2.2.1 ประเด็นงานวิจัยศึกษาวิธีการแปลสุภาษิตไทย

งานวิจัยทั้ง 3 เรื่องได้ศึกษากลวิธีการแปลสุภาษิตไทย ซึ่งแม้ว่าจะมีจุดสนใจที่แตกต่างกัน แต่ทั้งหมดเน้นย้ำถึงความสำคัญของการให้ความสนใจต่อบริบททางวัฒนธรรมและความหมายแฝงในการแปล เริ่มต้นจากการพูดถึงความท้าทายที่พบเมื่อแปลสุภาษิตไทยไม่ว่าจะเป็นสุภาษิตเกี่ยวกับสัตว์ สุภาษิตที่เกี่ยวข้องกับอวัยวะ หรือสุภาษิตในมุขกวี นักวิจัยต่างก็ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการถ่ายทอดความหมายและเนื้อหาทางวัฒนธรรมอย่างถูกต้อง นอกจากนี้ ยังมีการเสนอวิธีการแปลที่คล้ายคลึงกัน เช่น การแปลแบบตรง การแปลแบบอิสระ และการใช้วิธีการทั้งสองร่วมกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในงานวิจัยการศึกษากลวิธีการแปลสุภาษิตสัตว์ในภาษาไทย (阳亚妮, 2568) และ การศึกษากลวิธีการแปลสุภาษิตเกี่ยวกับอวัยวะในภาษาไทย (阳亚妮, 2569) ได้เน้นถึงบทบาทของการอธิบายเพิ่มเติมเพื่อช่วยให้ผู้อ่าน

เข้าใจบริบทและความหมายแฝง ในขณะที่การศึกษาการแปลสุภาษิตไทยจากมูม guihua และ yihua (闵梅, 2562) ได้ขยายความไปถึงแนวคิด guihua และ yihua เน้นย้ำถึงการแสดงเอกลักษณ์ของวัฒนธรรมไทยในกระบวนการแปล

2.2.2 ประเด็นงานวิจัยศึกษาสุภาษิตประเภทเดียวหรือสุภาษิตที่กำหนดคำเฉพาะ

งานวิจัยทั้ง 5 เรื่อง ได้ศึกษาสุภาษิตไทยจากมูมมอที่แตกต่างกัน โดย 吴圣杨 (2550) ได้วิเคราะห์สุภาษิตเกี่ยวกับ“ข้าง” เพื่อสำรวจปรากฏการณ์การบูชาผู้หญิงและการเปลี่ยนแปลงทางประวัติศาสตร์ของวัฒนธรรมไทย ส่วน 张倩霞 (2555) ได้ศึกษาเรื่องคำว่า“กิน” ในสุภาษิตไทย เพื่อตีความค่านิยมทางวัฒนธรรม 阳亚妮 (2559) ได้วิจัยสุภาษิตเกี่ยวกับสภาพอากาศซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงภูมิปัญญาการดำรงชีวิตและปรัชญาชีวิตของคนไทย 陈春梅 (2565) ได้วิเคราะห์อุปลักษณ์ในสุภาษิตเกี่ยวกับการกินเพื่อสะท้อนถึงวัฒนธรรมการกินของไทย ในขณะที่ 梅闵 (2567) ได้ประยุกต์ใช้ทฤษฎีอุปลักษณ์เชิงมนทัศน์ในการศึกษาสุภาษิตที่ใช้“น้ำ”สะท้อนถึงคำพูด อารมณ์ และค่านิยม ยังแสดงให้เห็นถึงความลึกซึ้งทางวัฒนธรรมและค่านิยมที่ซ่อนอยู่ในสุภาษิตไทย

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาวิเคราะห์ขั้นตอนสามารถสรุปได้ว่า ตั้งแต่ พ.ศ. 2545 ถึง พ.ศ. 2567 มีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสุภาษิตไทยจำนวนทั้งสิ้น 55 เรื่อง โดยปีที่มีการตีพิมพ์มากที่สุดคือ พ.ศ. 2559 งานวิจัยดังกล่าวมาจากสถาบันการศึกษา 24 แห่ง ซึ่งมีมหาวิทยาลัยไปขอเป็นสถาบันที่มีผลงานวิจัยด้านนี้มากที่สุด แนวทางการศึกษาสามารถจำแนกออกเป็น 2 ประเภทหลัก ได้แก่ 1) งานวิจัยเชิงเปรียบเทียบ 2) งานวิจัยที่มุ่งเน้นการศึกษาสุภาษิตไทยโดยเฉพาะ จากการวิเคราะห์เนื้อหาของงานวิจัย พบว่า ประเด็นหลักในการศึกษา ได้แก่ 1) การเปรียบเทียบลักษณะทางภาษา 2) การศึกษาความหมายแฝงทางวัฒนธรรมและสัญลักษณ์ 3) การวิเคราะห์ภาพพจน์ในสุภาษิตไทย 4) การศึกษาวิธีการเรียนการสอนและการแปลสุภาษิตไทย

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

สามารถนำผลการวิจัยมาจัดทำฐานข้อมูลงานวิจัยด้านสุภาษิตไทยที่มีการศึกษาภายในสาธารณรัฐประชาชนจีนได้ เพื่อเป็นแนวทางในการทบทวนวรรณกรรม รวมทั้งสามารถนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนภาษาไทยสำหรับชาวจีนที่เรียนภาษาไทยในระดับบัณฑิตศึกษา เพื่อสำรวจและทบทวนประเด็นการวิจัยด้านภาษาไทย

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการสำรวจสถานภาพการวิจัยภาษาไทยประเด็นอื่นที่มีการศึกษาในสาธารณรัฐประชาชนจีน ทั้งนี้ เพื่อสำรวจและรวบรวมประเด็นการวิจัยด้านภาษาไทย เช่น เสียง คำ ความหมาย ไวยากรณ์ และการสื่อสารในบริบทเฉพาะ เพื่อเป็นแนวทางในการวิจัยด้านภาษาไทย ตลอดจนชี้ให้เห็นแนวโน้มการวิจัยด้านภาษาไทยในสาธารณรัฐประชาชนจีนต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- ราชบัณฑิตยสถาน. (2554). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์นานมีบุ๊คส์ จำกัด.
- จรัสศรี จิรภาส. (2562). “ศึกษาไทย”และ“ไทยศึกษา” ในสาธารณรัฐประชาชนจีน. *วารสารภาษาและวัฒนธรรม*.38(2), 94-118.
- 蔡淑妍. (2557). 汉泰动物熟语的意义和内涵研究 (硕士论文). 济南大学.
- 陈春梅. (2565). 泰语饮食熟语的隐喻研究. *文化创新比较研究*, 2022(10), 21.
- 陈文炳. (2563). 壮语与泰语的语法对比研究. 北京语言大学出版社.
- 段立生 & 赵雪. (2558). 从泰国和中国教学看中泰两国关系之发展. *中国——东盟与中泰关系研究*.
- 高鲜菊. (2553). 汉泰语谚语的词汇特点对比. *湖南科技学院学报*, 2010(7), 1.
- 高鲜菊. (2553). 汉泰语谚语对比研究 (硕士论文). 广西民族大学.
- 黄惠芬. (2561). 从文化角度看泰语与壮语的异同. *民族文化交流*, 36(3), 112-118.
- 何丽蓬. (2559). 壮泰谚语中的酒文化. *山西青年*, 2016(6), 8.
- 何雁敏. (2558). 汉泰谚语句型及意义类型的对比分析. *青年文学家*, 2015(2), 20.
- 李锦芳 & 苏联荣. (2560). 泰语与壮语的语音对比分析. *广西民族研究*, 29(2), 45-53.
- 李珮玲. (2545). 与“水”有关的汉泰熟语的意义和文化内涵比较 (硕士论文). 北京语言文化大学.
- 李胜兰. (2556). 泰汉植物熟语对比研究 (硕士论文). 广西民族大学.
- 李胜兰 & 黄荣. (2556). 泰汉植物熟语来源对比. *南宁职业技术学院学报*, 2013(1), 10.
- 蓝长龙. (2557). 壮泰传统文化稻作熟语语言特点比较研究. *黑龙江史志*, 2013(11), 8.
- 刘俊彤. (2558). 壮泰谚语中的中国形象. *广西民族师范学院学报*, 2015(10), 25.
- 罗姗姗 & 杨芳菲. (2560). 高校学生对泰汉语言文化中的常见成语、谚语掌握程度调查研究——以南宁高校为例. *课外语文*, 2017(9), 20.
- 闵梅. (2562). 从异化与归化视角研究泰语熟语的汉译. *柳州职业技术学院学报*, 2019(12), 6.
- 闵梅. (2567). 从概念隐喻角度理解泰语“水”字熟语. *嘉应文学*, 2024(6), 15.
- 马如丽. (2560). 汉泰生肖熟语的文化内涵比较研究 (硕士论文). 云南师范大学.
- 覃丹. (2560). 壮泰谚语中女性性别定型的女性主义阐释. *齐齐哈尔大学学报 (哲学社会科学版)*, 2017(11), 15.
- 石岩. (2558). 壮泰谚语对比视界中动物意象的隐喻机理阐释. *百色学院学报*, 2015(1), 28.
- 石岩. (2559). 壮泰隐喻性谚语的语义特征. *语文学刊*, 2016(12), 25.

- 吴圣杨. (2550). 象谚语与泰人的女性崇拜——从中国南方的象耕古风说开去. 东南亚研究, 2007(10), 20.
- 徐新文. (2561). 汉泰近义熟语对比及泰国汉语学习者熟语偏误考察 (硕士学位论文). 山西大学.
- 杨丽周. (2565). 傣泰民族谚语的生态伦理观及其当代价值. 红河学院学报, 2022(2), 7.
- 阳亚妮. (2568). 泰语动物谚语汉译策略研究. 百色学院学报, 2015(1), 28.
- 张安贵. (2564). 泰语与德宏傣语的谚语比较研究 (硕士学位论文). 云南民族大学.
- 张倩霞. (2555). 泰语 “กิน” (吃) 类熟语中的文化. 成都大学学报(社会科学版), 2012(10), 15.
- 周艳鲜. (2561). 壮语与泰语谚语中的“雨”意象. 广西民族师范学院学报, 2018(10), 25.
- 惠州学院图书馆. (2567). 知网简介, 2024.06.11. <https://lib.hzu.edu.cn/2019/0425/c8219a176358/page.htm>
- 中国教育在线. (2568). 开设泰语专业院校, 2025.05.05. https://www.gaokao.cn/gk-mb/31/64-0?utm_source=chatgpt.com